

Nieuwsbrief

Specialistisch Centrum Bipolaire Stoornissen

nummer 2 - januari 2011

Welkom

Het Specialistisch Centrum Bipolaire Stoornissen heet u van harte welkom in deze tweede nieuwsbrief.

De eerste nieuwsbrief heeft in het teken gestaan van kennismaken met het SCBS en de activiteiten die in het eerste halfjaar van 2010 zijn ontplooid. In deze nieuwsbrief zullen we bij enkele onderwerpen uitgebreider stilstaan. Prettig dat we u weer als lezer mogen begroeten. We wensen u veel leesplezier en nodigen u uit om te reageren op deze nieuwsbrief.

Anja Stevens, psychiater, manager SCBS (a.stevens@dimence.nl)
Bart Geerling, verpleegkundig expert, hoofd bedrijfsvoering (b.geerling@dimence.nl)

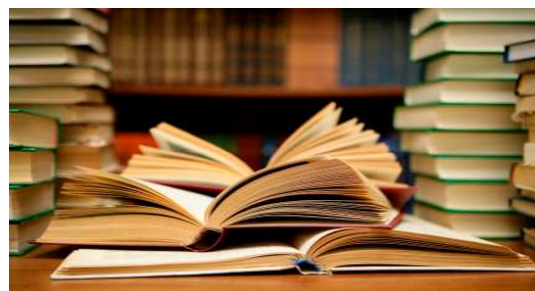
Behandeling

In 2010 heeft het centrum haar taak als diagnostisch bipolair centrum waar weten te maken er zijn 50 patiënten gezien voor een second opinion of voor nadere diagnostiek, een toename van 58% ten opzichte van 2009.

Voor de kinderwenspoli zijn 10 patiënten gezien en is er 30 maal consultatie op het gebied van zwangerschap en psychiatrie verstrekt. Ook hier is sprake van een sterke groei. In 2011 zullen beide functies verder ontwikkeld worden.

Onderzoek

In 2010 heeft het SCBS een meerjarenplan opgesteld voor drie onderzoekslijnen (medisch, verpleegkundig en gedragwetenschappelijk). De onderzoekslijnen lopen van 2009 tot 2020. Het centrum realiseert zich dat zij voor de uitvoering daarvan afhankelijk is van financiering en het vinden van geschikte onderzoekers.

Voor de onderzoekslijn wordt nauw samengewerkt met Saxion Hogeschool Deventer-Enschede, VU-Amsterdam en de Radboud universiteit Nijmegen. Daarnaast is er samenwerking met collega-instellingen zoals Altrecht, Rivierduinen, GGZ inGeest/VUmc en GGnet.

Afgeronde onderzoeken 2010

Ervaringen van patiënten met een bipolaire stoornis met signaleringsplannen (T. Daggevoorde, P. Goossens)

Lopende onderzoeken 2010

- Klinische verpleegkundige interventies bij patiënten met een acute manie (B. Geerling, P. Goossens, S. ten Hove)
- Invloed van slaapverstoring tijdens zwangerschap en de perinatale periode op postpartumpsychoopathologie bij vrouwen met een bipolaire stoornis (A. Stevens, promotor R. Kupka)
- Vóórkomen van bipolaire stoornissen bij patiënten die in behandeling zijn of komen voor unipolaire depressies (B. Geerling en S. ten Hove).

In deze nieuwsbrief zullen drie onderzoeken nader worden toegelicht.

Vóórkomen bipolaire stoornissen bij unipolaire stoornissen

B. Geerling en S. ten Hove

Het project: het screenen van patiënten met een unipolaire stoornis op kenmerken van een mogelijke bipolaire stoornis is op 20 april 2010 van start gegaan.

De screening, met behulp van de Mood Disorder Questionnaire, vindt plaats bij 2 behandelteams van circuit Volwassenen Midden Overijssel.

Inmiddels hebben er 133 patiënten aan de screening deelgenomen. Hiervan scoorden 37 patiënten positief. Een percentage van 27.8%. Om verschillende redenen zijn niet alle 37 patiënten voor nadere diagnostiek doorverwezen. Inmiddels zijn 10 patiënten gezien voor nadere diagnostiek. Uiteindelijk zijn 3 patiënten zijn gediagnosticeerd met een bipolaire stoornis.

Er kan op basis van bovenstaande nog geen uitspraak worden gedaan over de prevalentie van bipolaire stoornissen bij patiënten met een unipolaire stoornis. De onderzoekers hopen in juni 2011 voldoende data beschikbaar te hebben.

Herwonnen regie: Ervaringen van patiënten met een bipolaire stoornis met een signaleringsplan.

T.H. Daggenvoorde, MSc en Dr. P.J.J. Goossens (Juli 2010)

Onderzoeksvraag: Hoe wordt het opstellen en gebruiken van een signaleringsplan door patiënten met een bipolaire stoornis ervaren?

Methode: Kwalitatief fenomenologisch onderzoek. Vijftien participanten werden gevraagd naar hun ervaringen met een signaleringsplan in ongestructureerde interviews. De data-analyse vond plaats volgens de methode van Colaizzi.

Bevindingen: Vier clusters van belevingen werden onderscheiden: het leren signaleren van terugvalsymptomen, het hulpmiddel signaleringsplan, de ondersteuning door de professional en het signaleringsplan als communicatiemiddel met naasten..

Conclusie: Het leren herkennen van terugvalsymptomen nadat de diagnose bipolaire stoornis gesteld was bleek een proces waarin belevingen als confrontatie, weerstand, ontkenning, acceptatie en verdriet een rol speelden. Patiënten (her)vonden regie en zelfmanagement-interventies werden geleerd. Naast ondersteuning door een professional waarbij de individuele afstemming nauw luisterde, was ook contact met lotgenoten helpend.

Aanbevelingen: Professionals hebben kennis van patiëntervaringen nodig als één van de bronnen van kennis om het maken en gebruiken van het signaleringsplan adequaat te kunnen ondersteunen.

Klinische verpleegkundige interventies bij patiënten met een acute manie

B. Geerling, dr. P.J.J. Goossens, S. ten Hove

Het onderzoek richt zich op de gebruikte interventies door klinisch werkende verpleegkundigen bij patiënten die met een acute manie opgenomen worden op een gesloten afdeling. Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen van de zorg voor patiënten met een acute manie, om zo te komen tot een practice based interventieset voor verpleegkundigen en daarmee een belangrijke input te leveren aan kwaliteitsverbetering.

De onderzoekers hebben vijf gesloten opnameafdelingen bij evenzoveel instellingen bereid gevonden om aan dit onderzoek deel te nemen. Om een goed beeld te krijgen van de gehanteerde interventie wordt een dossieronderzoek gedaan en worden 6 verpleegkundigen geïnterviewd. Deze verpleegkundigen komen later in een focusgroep bijeen waarin ze practice based interventies vaststellen. Deze monden uit in een top vijf die vervolgens samen met de resultaten uit de andere instellingen tot een practice based interventieset leiden. Inmiddels zijn het dossieronderzoek, de interviews en de focusgroepen afgerond bij het team gesloten opname van de Westeres (Dimence regio Midden-Overijssel). In de komende maanden zullen de andere deelnemende instellingen bezocht worden. Het onderzoek zal in het derde kwartaal van 2011 afgerond zijn.

Masterclass

Afgelopen september werd vanuit het Kenniscentrum Bipolaire Stoornissen (Kenbis) voor de 4^e maal de Masterclass Bipolaire Stoornissen voor verpleegkundigen georganiseerd. Vanuit Dimence hebben 2 verpleegkundigen deelgenomen. De masterclass bestaat uit vijf cursusdagen waarin experts op het gebied van bipolaire stoornissen colleges geven.

Een greep uit de onderwerpen: comorbiditeit en farmacotherapie, verpleegkundige diagnostiek, de life-chart en diverse meetinstrumenten, psychotherapie, arbeidsgerelateerde problematiek en rehabilitatie.

Vanuit Dimence is verpleegkundig expert Titus Beentjes (subteam bipolaire stoornissen, Angst en Stemming regio Hanzestreek) betrokken bij de ontwikkeling van het programma en hij geeft jaarlijks enkele modules.

Het Kenbis op bezoek bij Dimence

In december was Dimence de gastheer van de klinisch wetenschappelijke bijeenkomst van het Kenniscentrum Bipolaire Stoornissen (Kenbis). Naast het wetenschappelijke middagprogramma zijn er vergaderingen van het bestuur, de raad van toezicht, de deelnemersraad en diverse werkgroepen gehouden. In de middag kwam iedereen bijeen in het Medisch Centrum waar, vanwege de hoge opkomst, extra stoelen aangeschoven moesten worden.

De voorzitter Ralph Kupka (hoogleraar bipolaire stoornissen, voorzitter KenBis) leidde het gehoor langs een gevarieerd aantal sprekers waaronder Thea Daggevoorde en Anja Stevens die beiden hun onderzoek presenteerden. Het was een geslaagde dag, mede door de hoge opkomst en de enthousiaste reacties uit de zaal.

Publicaties vanaf juli 2010

- Dr. P.J.J. Goossens en T.A.A. Beentjes *Zelfmanagement*. In samenwerking met een ervaringsdeskundige; klinische les, Symphora groep, Amersfoort, 16 juni 2010.
- 8/10 September 2010, Dr. P.J.J. Goossens, T. Daggevoorde, *Zelfmanagement*, Nordic Conference of Mental Health Nursing, Helsinki Finland
- Dr. P.J.J. Goossens, T.A.A. Beentjes, *Zelfmanagement*,. In samenwerking met een ervaringsdeskundige. 5^e bijeenkomst van Masterclass, GGzVS, Utrecht, 6 september 2010.
- A.W.M.M. Stevens, *Cognitieve stoornissen bij bipolaire stoornissen*, Haren, december 2010.
- Dr. P.J.J. Goossens, T.A.A. Beentjes, *Zelfmanagement*. In samenwerking met een ervaringsdeskundige. 5^e bijeenkomst van Masterclass, GGzVS, Utrecht, 6 september 2010.

Innovaties

In 2010 heeft het SCBS talrijke initiatieven ontplooid, hieronder volgt een overzicht met beknopt de resultaten.

Kinderwenspoli

De Kinderwenspoli is gestart, er is een werkwijze ontwikkeld die aansluit bij de meest recente wetenschappelijke inzichten. Het aantal aanmelding is (nog) beperkt, maar kent een stijgende lijn.

Zwangerschap en psychiatrie

Het SCBS is voortrekker in het Dimence brede initiatief om een zorglijn zwangerschap en psychiatrie op te zetten. In het eerste kwartaal 2011 wordt het businessplan geschreven waarna presentatie aan de RVB volgt.

Adolescenten met een bipolaire stoornis

Er is een concept zorgprogramma opgesteld, waarbij experts op nationaal en international input hebben geleverd en kennis ter beschikking hebben gesteld. Samen met het team adolescenten regio Hanzestreek wordt in 2011 een pilot gestart.

Elzo de bipolaire beer

Vertaling van een Engels voorlichtingsboek over bipolaire stoornissen voor kinderen, die een lacune in het voorlichtingsaanbod kan dichten.

PE-cursus

Eerste contacten zijn gelegd om de vertaling mogelijk te maken van een online cursus ontwikkeld door de University of Cardiff.

Boek signaleringsplannen

In 2010 is de eerste aanzet voor het maken van handleiding voor signaleringsplannen gegeven. Deze zal in boekvorm worden uitgegeven.

Sociaal-ritme groep

Deze groep is gestart in Midden Overijssel, doch door het afvallen van enkele deelnemers is deze tijdelijk gestopt. In Hanzestreek en West Overijssel moet de groep nog gestart worden.

Lifestyle groep

Binnen Dimence in de regio Hanzestreek is deze groep na de eerste pilot geëvalueerd en bijgesteld. De nieuwe opzet wordt in alle regio's geïmplementeerd.

Korte berichten

- Peter Goossens is gevraagd als voorzitter van the scientific board van het 1ste Europese wetenschappelijk congres over GGZ Verpleegkunde mei 2012 in Helsinki.
- Anja Stevens en Bart Geerling zijn lid geworden van het Womans Health committee van de ISBD (International Society for Bipolar Disorders)
- Nadine Weisscher is per 01 januari 2011 onderzoeker binnen het SCBS. Nadine gaat de gedragswetenschappelijke onderzoeklijn leiden. De onderzoeklijn, die in samenwerking met het circuit LBZ Midden- Overijssel opgezet wordt, richt zich op bipolaire stoornissen en persoonlijkheidsstoornissen.

Tot slot

2010 is een vruchtbaar jaar geweest voor het SCBS met een aantal tastbare resultaten. Daarnaast zijn er veel initiatieven in gang gezet die in 2011 hun beslag moeten krijgen. Het SCBS heeft enige naam en faam kunnen maken (afleidbaar uit een toename van diagnostische vragen met 58%), echter de PR verkeert nog in een ontwikkelfase en het SCBS werkt eraan om in 2011 haar positie verder uit te bouwen.

In de komende nieuwsbrieven zullen we bij enkele onderwerpen uitgebreider stilstaan. We hopen u over een halfjaar weer als lezer te mogen begroeten.